

Bushwick Book Club SKOLA

Kreativt skapande, med litteraturen som språngbräda. Ett pilotprojekt.

TEXT Evelina Rothman, studerar till kulturpedagog och en av Bushwick Book Clubs medarbetare.

FOTO Thomas Teller.

Bushwick Book Club är arrangemangskonceptet som låter litteraturen inspirera artister att skriva och framföra nytt material. I Sverige har konceptet etablerats i Malmö, Helsingborg och Göteborg och låtit ett stort antal kreatörer stå på scen. Allt ifrån författaren och forskaren Ann Heberlein till musikerna Emil Jensen, Nina Ramsby och Daniel Lemma, till akrobatikgrupper, journalister, en japansk nyckelharpa-duo, punkband från Halland eller komiker. Samtliga har de fått uppmaningen: läs den här boken, inspireras fritt och skriv något nytt!

I skrivande stund genomförs för första gången en pedagogisk skolversion av konceptet, för samtliga åttondeklassare i Svedala Kommun.

Bakgrund

Bushwick Book Club startades år 2009 i New York, i området Bushwick i Brooklyn av musikern Susan Hwang. 2012 muterades konceptet över Atlanten till Malmö av författaren Kristian Carlsson och musikern Thomas Teller. Sedan dess har verksamheten vuxit, och håller idag även till i Helsingborg och Göteborg. Idén är enkel: en bok inspirerar artister att skriva nytt material som sedan framförs för publik. Under roliga och tänkvärda kvällar får publiken möta kreatörer inom olika genrer och konstformer. Arrangemangen ger ofta upphov till samtal kring boken och hur artisten inspirerats av, och använt boken som utgångspunkt till sitt nyskrivna material. Här får publiken en möjlighet att ta del av artisternas konstnärliga process och möta artisten under andra premisser än vad som är vanligt annars.

Bushwick Book Club tar fasta på litteraturens inneboende inspirationskraft och bjuder in till en bokklubb utan några krav från publiken, som inte behöver ha läst boken (vanligtvis är det runt 15% av publiken som läst det aktuella verket, men artisterna på scenen har garanterat lusläst). Även grundarna Thomas Teller och Kristian Carlsson skriver nytt material till varje arrangemang. Teller framför vanligtvis en ny låt och Carlsson en monolog. Dessutom har deras avslappnade konferenciarskap blivit en uppskattad del av arrangemangen och en viktig del i Bushwicks föresats att damma av begreppet litteraturarrangemang, och att skapa underhållande och roliga kvällar utan att bli högtravande pretentiösa, och utan att tappa i konstnärlig tyngd.

Bushwick Book Club - SKOLA

Inom ramen för ”Skapande skola”, genomfördes under våren 2015 det första Bushwick Book Club SKOLA på initiativ av Svedala Kommun. Det statliga bidraget Skapande skola, som kan sökas från Statens Kulturråd, riktar sig till projekt inom grundskolan som involverar det fria kulturlivet.

Evelina Rothman, på besök i Bushwick Book Clubs hemort New York.

På Kulturrådets hemsida beskrivs behovet som gav upphov till stödformen så här: ”*Alla barn och unga har rätt att få kulturella upplevelser som vidgar deras vyer, ger perspektiv och förståelse för världen de lever i och som möjliggör för dem att påverka och förändra sina och andras levnadsvillkor. De ska inspireras till och ges möjligheter att uttrycka sina tankar genom kultur och konst och utveckla sitt eget skapande. Barn och unga har rätt till konstupplevelser men också till att själva utveckla sitt språk, sin musikalitet och visuella och kroppsliga uttryckssätt. Kulturen ska vara en naturlig del av barn och ungas vardag och lärande.*” (www.kulturradet.se)

När Svedala kommuns kulturchef i samråd med bibliotekarierna på de tre högstadieskolorna i kommunen – Naverlönnskolan, Spångholmsskolan och Klågerupskolan – började arbetet med att ta fram ett ”Skapande skola-projekt” fanns många idéer. Däribland det beprövade greppet med författarbesök. Men i denna brainstorm-process hörde de talas om Bushwick Book Club och ställde oss en enkel fråga: kan konceptet anpassas till skolan, och involvera 220 stycken åttondeklassare?

Utformning

Bushwick SKOLA skulle kunna se ut på många olika sätt, och anpassas till alla åldrar. Inför detta pilotprojekt föll valet på en trestegsraket:

1. En bok väljs ut och eleverna läser den. Likaså gör Bushwick Book Club som bjuder in några artister att läsa boken och inspireras till att skriva nytt material. Som sedan framförs under...
2. ...ett spännande, underhållande arrangemang som tydligt visar litteraturens inneboende inspirationskraft.
3. Eleven skapar själva inom valfritt ämne, musik, bild, slöjd etc, och besöks sedan av Bushwick Book Club och får möjligheten att visa upp sitt skapande och samtala om processen.

Bibliotekarierna valde *Eleanor & Park* av Rainbow Rowell, en prisbelönt amerikansk författare. ”Tonårsböcker” är en relativt ny genre i Sverige och enligt Lotta Borgström, bibliotekarie på Naverlönnskolan, är utbudet från USA och England dessvärre överlägset det svenska. *Eleanor & Park* är en välöversatt roman om den första kärleken mellan två sextonåringar, på slutet av 80-talet och den är fylld av referenser till musik och serietidningar. Eleanor kommer från en trasslig familj, med fattigdom och en missbrukande styvfar och hon utsätts för mobbning på skolan och trakasserier i hemmet. Hon är en stark karaktär, som söker en väg ut ur de destruktiva omständigheterna. Författarens språk är rakt, ofta humoristiskt och tar framförallt den tilltänkta unga läsaren på allvar. Även vi vuxna involverade i projektet fann ett stort värde i läsningen.

Steg 1: Boken som redskap för filosofiska samtal

I vår trestegsraketens första steg fick eleverna läsa *Eleanor & Park*. Projektet skapar här möjligheter till filosofiska samtal i klassrummen. Svensklärarna tog fram diskussionsfrågor som stöd för – och fördjupning av – läsandet. Eleverna fick läsa på lektionstid och möjligheten att lyssna på ljudbok gavs också.

Filosofiska samtal är ett starkt redskap för att främja och följa skolans värdegrund och uppdrag. Utbildningen skall förmedla respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som

samhället vilar på. Alla människors lika värde, oavsett kön, etnicitet, trosuppfattning, utseende, funktionsned-sättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet osv ska belysas. Filosofiska samtal kan användas för att diskutera, lyfta fram och uppmärksamma människans olikheter och lika värde. Det kan även förbättra sammanhållningen och relationerna i gruppen. Genom att diskutera olika aspekter från boken kan eleverna träna på sin förmåga att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar. I *Eleanor & Park* är vartannat kapitel ur Eleanors perspektiv och vartannat ur Parks. Denna uppbyggnad utgjorde en bra utgångspunkt för vidare diskussion och övning i att se moraliska problem ur olika perspektiv.

Ett annat av skolans viktiga uppdrag är att hjälpa eleverna att skapa ett intresse för kunskap och en livslång lust för att lära. För att uppmuntra eleverna och främja detta intresse så krävs det att vi möter våra elever som kunskapsbärande medmänniskor. Genom att arbeta med en mer dialogbaserad undervisning, kan vi arbeta för att se skolan som en plats som inte endast förmedlar redan existerande kunskap utan som arbetar för att främja elevers tänkande, och deras möjligheter att skapa kunskap då vi tillsammans utforskar olika tanke sätt.

Att leda samtalet

En bra samtalsledare är så klart engagerad och uppmärksam. Det kan låta som en självklarhet men jag vill passa på att belysa vikten av engagemang. Jag syftar på en pedagog som är insatt i ämnet och tror på samtalens betydelse och möjligheter. Det krävs att samtalsledaren förstår syftet med samtalen, och är nyfiken och villig att utforska tillsammans med eleverna. Vidare finns det inte utrymme för rädsla att ämnen ska vara för djupa, eller tunga, för eleverna. Många barn har erfarenhet av svåra situationer och det är enligt mig viktigt att inte mystifiera barndomen och vilja ”skydda” dem från komplicerade frågeställningar.

Steg 2: Bushwick Book Club-arrangemanget

I slutet av mars hade eleverna läst boken. Bushwick Book Club hade i sin tur bjudit in den excentriske och humoristisk-politiska popartisten Bräkne-Hoby och den poetiska akrobatikgruppen Kollektiv Knaster. Thomas Teller och Kristian Carlsson hade också skrivit nytt material och skraddarsytt en timmes underhållning inspirerad av *Eleanor & Park*.

För att öka nyfikenheten valde vi att hålla arrangemanget utanför skolmiljön, i en konferenslokal i en ombyggd ladugård. Att elever och lärare fick mötas på en ny plats, i ett nytt sammanhang tror vi bidrog till entusiasmen för projektet. Här bjöds eleverna alltså på nyskriven scenkonst inspirerad av den litteratur de själva precis läst i sin undervisning.

Genom att blanda mellan olika scenkonstformer som akrobatik, musik och monologläsning visade vi hur inspiration kan ta sig många olika uttryck. Att inget är rätt eller fel, fult eller fint, var vi också noga med att förmedla.

Steg 3: Elevernas tur att skapa

De kommande veckorna fick eleverna låta sin läsupplevelse filtreras genom eget skapande. Det skrevs låtar, experimenterades med ljud och bild, byggdes modeller av miljöer i boken. Romanen översattes till både serie- och barnboksformat, och dikter där elever fått öva sig på olika poesitekniker. En elev sydde ett par byxor, med låttitlar som nämns i boken, tryckta på byxbenens sidor.

Förutsättningarna såg olika ut på respektive högstadieskola, och således kom det praktiska arbetet att utformas på olika sätt. På en skola tog lärarna fram en lista med olika uttrycksmedel för eleverna att välja mellan:

- Konstverk (välj en händelse i boken och illustrera den, använd material från bilden och slöjden).
- Serie.
- Tittskåp.
- Gestaltning (gestalta en känsla genom ljud, bild och ord. Photostory).
- Pjäs/film.
- Musik (gör ett soundtrack till boken).
- Rörelse (gestalta i form av dans eller akrobatik).
- Ord/bild (gör en barnbok som handlar om Eleanor & Park).
- Poetry Slam (skriv en dikt som du sedan framför).

Lärarna var dock noga med att poängtera att även andra idéer är välkomna. En utmaning låg här i att förmedla att skapandet skulle ske på inspiration från boken, och inte behöva fungera som en slags återgivning. Att eleverna tidigare hade fått se de olika artisternas framföranden, som var personliga och av associativ karaktär, var en bra hjälp på traven.

Skapande verksamhet kan ha en tendens att ge upphov till prestationsångest och osäkerhet. Med Bushwick SKOLA skiftar vi fokus från det hämmande ”är detta bra konst?” och frågar istället: ”vad berättar detta konstverk och hur relaterar det till min läsupplevelse?” Denna processinriktade pedagogik riktar ett tydligt fokus på elevernas egna upplevelser av boken, men också att det i ett konstpedagogiskt möte alltid är människan som går före konsten. Skapandeprocessen gav även utrymme att diskutera boken vidare, under andra premisser än i de lärarledda samtalen.

Återbesök

På en av skolorna var Bushwick-duon (Kristian Carlsson och Thomas Teller) med under en heldag då eleverna skapade. Eleverna hade arbetat fram idéer i förväg och Bushwick-duon fungerade som bollplank och kreativa vägledare. På de övriga skolorna återkom Bushwick-

duon först till presentationen av det som skapats. Eleverna fick här öva sig att presentera sina tankar bakom det de skapat, och ta del av de övrigas funderingar. Här betonades återigen att processen och associationerna är det viktigaste, och att Bushwick-duon inte var där för att bedöma, utan för att få ta del av. I en avslappnad miljö, utifrån elevernas egna känslor och upplevelser skapades ett sammanhang som gav större mening åt läsupplevelsen. Återbesöket gav också utrymme för frågor kring arrangörernas yrkesval och vardag, något som det fanns en stor nyfikenhet kring. Även diskussioner om varför läsning egentligen är viktigt sattes i rullning.

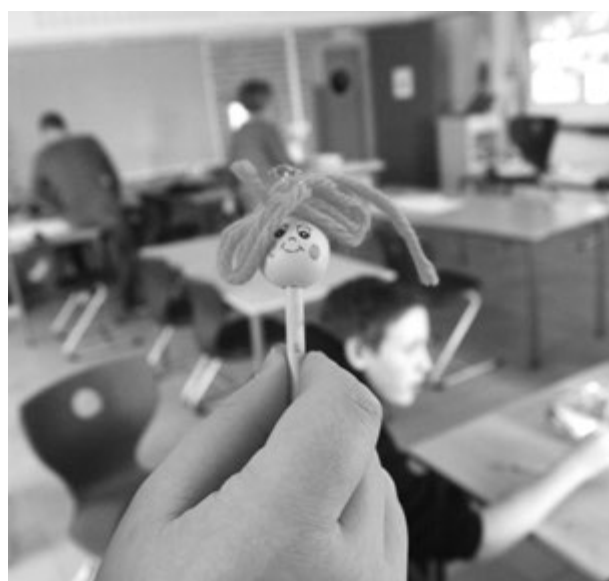
”Jag är uppriktigt överraskad av den bredd som presenterades för oss under återbesöken. Olika konstformer och framförallt väldigt djuplodade tolkningar som befästs i konkreta föremål. En kampanjfilm emot mobbing; en skolbuss med lyktor som lyser och hjul som drivs av en motor från en rakapparat. Jag går själv härifrån med ny inspiration och vidgade perspektiv” säger Thomas Teller, den ena halvan av Bushwick-duon.

Kontakt:

wow@bushwick.se

Mer info finns på www.bushwick.se

Bushwick Book Club startades 2009 i New York och ger konsertkvällar inspirerade av böcker. Filialer finns sedan 2012 i Malmö, 2013 i Helsingborg och 2015 i Göteborg. Därtill erbjuds den komprimerade versionen ”Bushwick POCKET” för mindre orter. Den skolmiljöanpassade verksamheten Bushwick SKOLA startades 2015 och kan anpassas till alla åldrar och sammanhang.

Huvudkaraktären Eleanor; tänkt att placeras i en specialbyggd buss.